

Vår ref.
11/277-1-MBA

Deres ref.

Dato:
08.02.2011

Inngangspartiet til Pizzeria er ikke universelt utformet

Inngangspartiet til en pizzeria hadde tre trappetrinn, og rampen var for bratt. Eieren av Pizzeriaen svarte aldri på ombudets henvendelser. Ombudet fant derfor at virksomheten brøt loven.

Saksnummer: 11/277
Dato: 8. februar 2011
Lov: DTL § 9

UTTALELSE I SAK - SPØRSMÅL OM MANGLENDE UNIVERSELL UTFORMING AV PIZZERIA

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 28. oktober 2010 på manglende universell utforming av Pizzeria Hjortens inngangsparti og HC-toalett.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Pizzeria Hjorten bryter plikten til å sikre universell utforming av virksomhetens lokaler, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt Pizzeria Hjorten mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

OMBUDETS UTTALELSE

Pizzeria Hjorten holder til i samme bygg som flere andre virksomheter i Hitra i Trøndelag. Bygget leies ut av Hitra Bo Tilbud AS. Klager anfører at inngangspartiet til Pizzeria Hjorten ikke er universelt utformet. Klager har hatt flere samtaler med driver av Pizzeria Hjorten, Enver Polat. Polat har opplyst at

virksomheten har investert i ramper av aluminium til 11000 ved hovedinngangen og ved inngangen til uteserveringen bak bygget.

Klager viser til at rampen ved hovedinngangen er målt til 20 % eller 1:5 i stigningsgrad. Rampen har kun gelender på høyre side. Rampen utligner en høydeforskjell på tre trappetrinn som er målt til 56 cm i total høydeforskjell, og er således alt for bratt.

Rampen ved uteserveringen bak bygget er ifølge klager kortere og har en stigningsgrad på 18 %. Klager viser til at rampen er for bratt, mangler gelender og et plant areal utenfor døren på høyde med gulvet innenfor.

Klager viser også til at virksomheten har ett enkeltsidig HC toalett. Toalettet skal også være låst i åpningstiden i følge klager fordi virksomheten har plassert egen vaskemaskin inne på toalettet. Klager hevder vaskemaskinen tar mye plass og må fjernes. Toalettet må også holdes åpent i åpningstiden.

Ombudet har bedt Pizzeria Hjorten redegjøre for forholdet, men fikk aldri svar fra virksomheten.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Offentlige og private virksomheter som brukes av allmennheten har en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon. Gjennom fysisk tilrettelegging skal flest mulig få tilgang til virksomhetens lokaler. Det er i utgangspunktet i strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming faller bort dersom virksomheten sannsynliggjør at gjennomføringen av tiltakene er en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad)

1. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
2. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
3. virksomhetens ressurser
4. sikkerhetsmessige hensyn
5. vernehensyn

Selv om det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, kan ikke virksomheten unnlate å gjøre noe. Virksomheten må uansett sikre best mulig tilgjengelighet til virksomheten innefor de rammer som ikke er uforholdsmessig.

Ombudets vurdering

Pizzeria Hjorten og under er en virksomhet som har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings' og tilgjengelighetslovens § 9. Virksomheten skal derfor tilrettelegge de deler av virksomhetens lokaler som benyttes av allmennheten (kunder eller andre) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, vil ha tilgang til virksomhetens lokaler. Plikten til universell utforming gjelder helt klart utforming av et hovedinngangspartiet og HC-toalettet på et spisested.

Er inngangspartiet og HC-toalettet til Pizzeria Hjorten universelt utformet?

Inngangspartiet:

Hvordan de fysiske forhold ved den aktuelle virksomhet skal utformes for og sikre tilgjengelighet for flest mulig, må vurderes konkret. En veiledning om hvilke løsninger som vil avhjelpe behovet for flest mulig er gitt i offentlige standarder. Standard Norge har utarbeidet retningslinjer for universell utforming av nye bygg. Disse retningslinjene er veiledende for hva som anses for universell utforming etter DTL § 9. Det følger av NS 110011:2009 punkt 5.5 at utvendige ramper skal utformes etter følgende kriterier:

- *stigningen skal ikke være brattere enn 1:20, unntaksvis for lengder mindre enn 3 m kan den være brattere, men ikke brattere enn 1:12*
- *foran og etter en rampe skal det være et hinderfritt areal på minst 1600 mm x 1600 mm.*

Klager har lagt frem fotografier som viser at hovedinngangspartiet består av en stor trapp med tre trappetrinn. For å avhjelpe dette er det lagt ut en rampe på en av sidene. Rampen som er lagt ut ved hovedinngangen er svært bratt. Klager har oppgitt at stigningsgraden er 1:5. Dette kan nok stemme, og rampen er således ikke lang nok. Det er også kun satt opp rekkverk på den ene siden av

rampen. Det vil være svært vanskelig for folk i rullestol å komme seg opp rampen på egenhånd.

Når det gjelder uteserveringen viser bildene som klager har lagt frem at det ikke er en rampe ved trappen opp til uteserveringen, men en pall. Slik det fremstår på bildene vil det være umulig for rullestolbrukere å komme seg opp til uteserveringen denne veien. Klager har også opplyst at rampen som har vært brukt her tidligere har en stigningsgrad på 18 %, og en høydeforskjell på 32 cm. Det skal ikke ha vært gelender på noen av sidene. Det vil være svært vanskelig, om ikke umulig å nå uteserveringen denne veien. Det vil også være vanskelig for rullestolbrukere å nå uteserveringen fra selve restauranten dersom dette i det hele tatt er mulig fordi rampen opp til restauranten fra hovedinngangen er svært bratt.

Hovedinngangen til restauranten og uteserveringen er ikke universelt utformet.

HC- toalettet:

Klager har opplyst at restauranten har et enkeltsidig HC-toalett. Ombudet gjør oppmerksom på at det følger av Veiledning til teknisk forskrift 1997 (4.utgave mars 2007) § 10-32 at

"... I arbeidsbygning og publikumsbygning med toalett skal minst ett toalett være tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.

Toalett med fri sideplass for rullestolbrukere på begge sider må ha minstemål på 2 200 mm hvis det er ett toalett..."

Klager har opplyst at det bare er fri sideplass på ene siden av toalettet på Pizzeria Hjorten, og at en vaskemaskin tar opp plass inne på toalettet. Toalettet holdes også låst i åpningstiden i følge klager. Virksomheten har ikke svart ombudet, og imøtegått disse påstandene. Ombudte finner derfor at virksomheten ikke har sannsynliggjort at HC-toalettet er universelt utformet.

HC-toalettet på Pizzeria Hjorten er ikke universelt utformet.

Pizzeria Hjorten svarte aldri på ombudets henvendelser. Ombudet har derfor ikke grunnlag for å vurdere om det vil være uforholdsmessig byrdefullt for spisestedet å utbedre inngangspartiet (montere universelt utformede ramper) og tilrettelegge for dobbelsidig HC-toalett)

Konklusjon

Ombudet finner at Pizzeria Hjorten bryter plikten til universell utforming i DTL § 9 fordi inngangspartiet og HC-toalettet ikke er tilgjengelig for rullestolbrukere.

Ombudets forslag til tiltak:

Ombudet oppfordrer Pizzeria Hjorten til å utbedre inngangspartiet, slik at rullestolbrukere, og andre med nedsatt bevegelsesevne vil ha mulighet til å komme inn på spisestedet. Dette kan gjøres ved at en rullestolrampe (i tråd med NS 11001: 1:2009) monteres ved inngangen, eller ved at inngangspartiet jevnes ut til bakkeplan. Veiledningene i NS 11001:2:2009 kan bestilles hos Standard Norge på følgende webside: www.standard.no. Ombudet kan også være behjelpelig med dette. Vi oppfordrer også virksomheten til å tilrettelegge for et dobbelsidig HC-toalett. Virksomheten bør også påse at toalettet holdes åpnet i åpningstiden, og dersom vaskemaskinen fortsatt står på toalettet bør den tas bort.

Siden Pizzeria Hjorten leier lokalet av Hitra Bo Tilbud er det naturlig at virksomheten i første omgang tar saken opp med Hitra Bo Tilbud. Vi understreker imidlertid at det er Pizzeria Hjorten som driver virksomheten som er ansvarlig etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Plikten til utbedring kan derfor ikke skyves over på gårdeier. Eventuelt kan Pizzeria Hjorten si opp sin leiekontrakt med Hitra Bo Tilbud, og flytte sin virksomhet til et lokale som er universelt utformet.

Dersom virksomheten ikke retter seg etter ombudets uttalelse vil ombudet vurdere å bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også kompetanse til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak. Dersom Pizzeria Hjorten ikke følger et pålegg fra Likestillings- og diskrimineringsnemnda, har nemnda myndighet til å ilegge en løpende tvangsmulkt frem til forholdet er brakt i orden.

Ombudet ber Pizzeria Hjorten gi tilbakemelding innen **30. mars 2011** på om virksomheten vil rette seg etter ombudets uttalelse.

08. februar 2011

